

دین اندیشان متجدد

روشنفکری دینی از شریعتی تا ملیان

محمد منصور هاشمی

www.ketab.ir

هاشمی، محمد منصور ۱۳۵۴

دین اندیشان متجدد: روشنفکری دینی از شریعتی تا ملکیان / محمد منصور هاشمی
تهران، کویر، ۱۴۰۰.

ISBN:978-964-8161-64-9

۳۶۸ ص.

۱- روشنفکری دینی - ایران ۲- روشنفکران - ایران ۳- تفکر دینی - ایران - قرن ۱۴
۴- اسلام - تجدید حیات فکری - الف. عنوان - روشنفکران دینی از شریعتی تا ملکیان

۲۹۷/۴۸

DSR ۲۳۳/۶/۵ ۲ د ۹

کتابخانه ملی ایران: ۱۰۳۱۵-۸۵م

www.ketab.ir

انتشارات کویر

دین اندیشیان متجدد

روشنفکری دینی از شعر یعنی تا ملکیان

محمد منصور هاشمی

طراح جلد: حمید رضا رحمانی • امور فنی و صفحه‌آرایی: انتشارات کویر

چاپ و صحافی: غزال • شمارگان: ۴۰۰ • چاپ اول: ۱۳۸۵ • چاپ ششم: ۱۴۰۰

شابک: ISBN: 978-964-8161-64-9 • قیمت: ۱۱۵۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، کریم‌خان زند، ابتدای قائم‌مقام فراهانی، کوی یکم، شماره ۲۰، ساختمان کویر
کد پستی: ۱۵۸۵۹۱۴۹۱۱ • تلفن: ۸۸۳۰۱۹۹۲ - ۹ و ۸۸۳۴۲۶۹۸ • نمابر: ۸۸۳۴۲۶۹۷

Kavirbook@gmail.com

KavirPublishingCo

Kavir.Pub

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً،

به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)

بدون اجازهٔ مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست

۷	مقدمه ناشر
۹	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۲۱	فصل اول: دین، ایدئولوژی، انقلاب
۱۲۱	فصل دوم: دین، معرفت، دموکراسی
۲۳۳	فصل سوم: دین، ایمان، آزادی
۲۵۹	فصل چهارم: دین، معنویت، عقلانیت
۲۸۳	فصل پنجم: به جای نتیجه گیری
۲۹۵	ضمیمه: علی شریعتی و احمد فردید
۳۰۵	پیوست ۱: ایمان در تلاقی چند عالم
۳۱۷	پیوست ۲: قرائت پذیری دین؟
۳۳۳	پیوست ۳: روشنفکری دینی معلل یا مدلل
۳۴۹	کتابنامه
۳۶۱	نمایه

مقدمه ناشر

شاید در نگاه اول انتشار کتاب حاضر توسط انتشارات کویر پرسش برانگیز باشد که چرا کتابی در نقد جریان روشنفکری دینی، آن هم نقد چهار چهره برجسته و نظریه پرداز این جریان که هر کدام به نوعی در چشم و دل انتشارات کویر جا دارند. هفده سال پیش بنیان گذاران انتشارات کویر با الهام از آن مرد کویری شوریده و بی قرار و حقیقت جوی آرمانخواه که «کویریات» حرف دلش بود، نام «کویر» را برای خود برگزیدند و کوشیدند تا پایبندی و دل سپردگی شان را به روشنفکری دینی در انتخاب آثار منتشره از یاد نبرند. اما انتشارات کویر از آغاز همواره بر میثاقی دیگر نیز پای فشرد و آن آزاداندیشی و فراهم آوردن بستر مناسب برای انتشار آزاد اندیشه و تعاطی اندیشه ها از طریق نقد علمی بود.

به گمان ما کوره نقد علمی و روشمند، کوره ای است که همه در آن پخته شده و از خامی و خام باوری و خام خیالی فاصله خواهند گرفت، هم‌آوردی در عرصه نقد مبارزه ای است که در آن همه طرف های درگیر، پیروز میدان خواهند شد و بر پیشانی کسی مهر شکست نخواهد خورد. از همین رو کتاب های نقد در حوزه

اندیشه‌های دینی، تاریخی و اجتماعی همواره در زمره آثار منتشره انتشارات کویر بوده و خواهد بود و کویر به انتشار چنان آثاری خواهد بالید.

مؤلف، فاضل، اندیشمند و نکته‌سنج کتاب حاضر، همان‌گونه که در آثار قبلی خود، خصوصاً «هویت‌اندیشان و میراث فکری احمد فردید» نشان داده است پایبند روش علمی در نقد، درعین حفظ شأن و منزلت و قدر موضوع و شخصیت نقدشونده بوده است. هرچند که ممکن است خواننده کتاب به میزان دل‌بستگی اش به یکی از شخصیت‌های مورد بحث با این قضاوت ما همدلی یا مخالفت داشته باشد؛ اما از آنجا که محمدمنصور هاشمی پرسش‌های جدی و نکاتی بدیع پیش روی نظریه‌پردازان روشنفکری دینی گشوده، می‌تواند تأمل‌برانگیز و برای آنان تحریک‌آفرین باشد. ما براین باوریم فارغ از آنکه انتشارات کویر با جزئیات مواضع مؤلف محترم موافق بوده یا نه، تنها راه ممکن برای آنکه یک جریان فکری به درختی تنه‌ار بدل شود که از باد و باران نیابد، گزند، خود را در معرض نقد قرار دادن است. به زبان دیگر نقد، نیاز جدایی‌ناپذیر اندیشه است. امید آنکه کتاب حاضر پاسخی درخور به این نیاز باشد.